

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
MAREK NIECHCIAŁ

Wersja jawna

Bydgoszcz, dnia 20 maja 2019 r.

Znak: RBG.440.4.2018.PS

**WERSJA JAWNA - INFORMACJE STANOWIĄCE TAJEMNICĘ PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ INNE
INFORMACJE PRAWNIE CHRONIONE OZNACZONO [***]**

Decyzja nr RBG - 9/2019

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 67 ze zm.) - po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową wobec przedsiębiorcy Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

po uprawdopodobnieniu stosowania przez Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową polegających na:

1. wskazaniu w ramowej umowie kontraktacji sposobu ustalenia ceny za skupowane owoce przy użyciu niejasnych kryteriów, uniemożliwiających dostawcy określenie jej wysokości, co może stanowić nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, o którym mowa w art. 6 w zw. z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 67 ze zm.),
2. nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone owoce, w ten sposób, iż płatność ma, zgodnie z umową ramową kontraktacji, nastąpić na konto dostawcy w terminie 90 dni od daty wystawienia faktury przez dostawcę, co może stanowić nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, o którym mowa w art. 6 w zw. z art. 7 ust. 2 i ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 67 ze zm.)

wobec poniższych dostawców owoców:

[***]

-
-
-
-
-

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

3. nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone owoce polegającym na przekraczaniu umownych terminów płatności, co może stanowić nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, o którym mowa w art. 6 w zw. z art. 7 ust. 2 i ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2017 r., poz. 67 ze zm.),

wobec poniższych dostawców owoców:

***

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

i po przyjęciu przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **zobowiązania** złożonego przez Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Kozietułach Nowych do podjęcia następujących działań zmierzających do zaniechania opisanych wyżej praktyk (**dalej: „Zobowiązanie”**), tj.:

1. dokonania do dnia 30 czerwca 2019 r. zmian postanowień wzorców umów na zakup jabłek i owoców miękkich na rok 2019 i lata następne, polegających na

wprowadzeniu do umów zawieranych przez Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych oraz spółki zależne: Alpex sp. z o.o. z siedzibą w Łęczeszycach i Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw Polkon sp. z o.o. z siedzibą w Jasienicy następujących zmian:

a) ujednoczenia nazewnictwa umów podpisywanych z dostawcami, z którymi będą zawierane 3 rodzaje umów:

1. „Umowa wieloletnia na dostawę owoców” - zawierana z dostawcami na kilka lat, w których cena za dostarczone owoce będzie określana z góry i będzie obowiązywała przez okres obowiązywania umowy (cena stała).
2. „Wieloletnia umowa o współpracę” - mająca charakter umowy ramowej i nie określająca ceny, po jakiej produkty będą nabywane. Jeżeli kontrahent umowy wieloletniej o współpracę zdecyduje się w danym roku na sprzedaż swoich produktów, zostanie określona dla takiego dostawcy cena minimalna za dostarczone owoce.
3. „Umowa jednoroczna na dostawę owoców” - w której cena minimalna za dostarczone owoce będzie określana na początku każdego sezonu dostawczego w maju (dla owoców miękkich) i lipcu (dla jabłek).

b) skrócenia terminów płatności za dostawy owoców poprzez zastąpienie obecnych postanowień wzorców umów postanowieniem następującej treści:

1. w przypadku umów zawieranych z dostawcami, którzy są rolnikami ryczałtowymi:

„Termin płatności za dostarczone Towary wynosi 30 dni, licząc od daty dostawy towarów.”

2. w przypadku umów zawieranych z przedsiębiorcami wystawiającymi faktury VAT, niezależnie czy są to umowy jednoroczne, czy wieloletnie:

„Termin płatności za dostarczone Towary wynosi 60 dni, licząc od daty otrzymania przez Odbiorcę prawidłowo wystawionej przez Dostawcę faktury VAT.”

c) wprowadzenia do „Wieloletniej umowy o współpracę” oraz „Umowy jednorocznej na dostawę owoców”, minimalnej ceny za dostarczane produkty rolne i zastąpienie obecnych postanowień dotyczących ceny postanowieniem następującej treści:

1. „Cena Towaru, stanowiącego przedmiot niniejszej umowy, będzie ustalana z uwzględnieniem następujących kryteriów:

- jakości dostarczonego Towaru,
- wielkości podaży,
- warunków pogodowych,
- możliwości i warunków zbytu,

przy czym cena ta nie będzie niższa niż cena wskazana w informacji, o której mowa w ust. 2 poniżej.

2. Döhler zobowiązuje się do poinformowania przed każdym sezonem w formie pisemnej/dokumentowej o cenie minimalnej, o której mowa w ust. 1, dotyczącej:

(a) wszystkich owoców tzw. kolorowych (m.in. truskawki, maliny, porzeczki czarne i czerwone, aronia, wiśnie) - w terminie do końca maja,

(b) jabłek - w terminie do końca lipca.

3. Informacja, o której mowa w ust. 2, przekazana będzie listownie na adres dostawcy, wskazany w umowie lub na adres poczty elektronicznej dostawcy [.....]

4. Dodatkowo Döhler zobowiązuje się przekazać informację, o której mowa w ust. 2 w terminie wskazanym w tym ustępie SMS-em na numer telefonu dostawcy [.....]

5. Jeżeli Dostawca nie akceptuje zaproponowanej w sposób określony w pkt [...] ceny minimalnej, ma prawo bez żadnych konsekwencji odstąpić od umowy.

d) wprowadzenia do wszystkich wzorców umów postanowienia o następującej treści:

„Dostawca przyjmuje do wiadomości, że ma możliwość skorzystania z usługi faktoringowej, oferowanej w ramach Programu Finansowania Dostawców”.

2. Döhler sp. z o.o. zobowiązuje się do zorganizowania i przeprowadzenia dla dostawców w okresie kwiecień - grudzień 2019 r. 4 (czterech) szkoleń informacyjnych, promujących i wyjaśniających:

a) zasady działania oferowanego przez Döhler Sp. z o.o. Programu Finansowania Dostawców, polegającego na uzyskaniu przez dostawcę całej kwoty (100%), na jaką opiewa wystawiona przez dostawcę faktura brutto, przed wskazanym na fakturze terminem płatności,

b) przedsiębiorcom, skupującym od producentów towary rolno-spożywcze, konieczność obowiązkowego terminowego regulowania płatności w celu eliminowania zatorów płatniczych.

O dacie i miejscu szkoleń dostawcy będą poinformowani w sposób dotychczas zwyczajowo przyjęty i stosowany (telefonicznie, mailowo, z wykorzystaniem tzw. bramki sms) oraz dodatkowo poprzez wywieszenie informacji w siedzibach Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych oraz spółek zależnych: Alpex sp. z o.o. z siedzibą w Łęczeszycach i Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw Polkon sp. z o.o. z siedzibą w Jasienicy.

3. Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych, działając w imieniu swoim oraz spółek zależnych: Alpex sp. z o.o. z siedzibą w Łęczeszycach i Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw Polkon sp. z o.o. z siedzibą w Jasienicy, zobowiązuje się jednocześnie do partycypowania w kosztach związanych ze świadczoną przez bank w ramach Programu Finansowania Dostawców usługą faktoringową. Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych będzie pokrywał każdemu dostawcy miesięczne koszty stałe związane z prowadzeniem rachunków bankowych objętych Programem Finansowania Dostawców. Zobowiązanie to dotyczy zarówno tych dostawców,

którzy zdecydują się przystąpić do Programu, jak i dostawców, którzy przystąpili już do Programu w latach ubiegłych. W takich przypadkach koszt prowadzenia rachunku bankowego będzie pokrywany przez Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych od dnia 1 lipca 2019 r. Dostawcy korzystający z Programu będą musieli pokryć koszty odsetek dyskontowych, prowizji oraz opłaty za przelew w wysokości wskazanej przez bank.

4. Döhler sp. z o.o. zobowiązuje się do przeprowadzenia przez niezależną firmę doradczą audytu terminowości płatności faktur - w okresie od lipca 2017 r. do daty wydania niniejszej decyzji - przez Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych oraz spółek zależnych: Alpex sp. z o.o. z siedzibą w Łęczeszycach i Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw Polkon sp. z o.o. z siedzibą w Jasienicy. Audyt będzie polegał na ustaleniu:
- a) faktycznej daty doręczenia faktury spółce przez kontrahentów,
  - b) daty, w której płatność winna zostać zrealizowana zgodnie z obowiązującą stroną umową,
  - c) daty dokonania przez spółkę płatności,
  - d) długości opóźnienia w płatności.

W przypadku stwierdzenia, że płatność:

- a) nie została jeszcze uregulowana lub
- b) terminy zapłaty dostawcom należności z tytułu dostarczonego towaru były dłuższe niż terminy płatności określone w obowiązującej stronie umowy,

Döhler Sp. z o.o. zobowiązuje się do dnia 1 września 2019 r. do zapłaty zaległej należności oraz wypłacenia dostawcom ustawowych odsetek za opóźnienie.

nakłada się na Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych obowiązek wykonania Zobowiązania w terminie:

- do dnia 30 czerwca 2019 r. w zakresie punktu 1,
- do dnia 31 grudnia 2019 r. w zakresie punktu 2,
- do dnia 15 lipca 2019 r. w zakresie punktu 3,
- do dnia 1 września 2019 r. w zakresie punktu 4.

II. Na podstawie art. 27 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada się na Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych obowiązek przekazania informacji o stopniu realizacji zobowiązań nałożonych w pkt I sentencji niniejszej decyzji poprzez:

1. przedłożenie wzorców umów skupu owoców stosowanych przez Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych oraz spółki zależne: Alpex sp. z o.o. z siedzibą w Łęczeszycach i Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw Polkon sp. z o.o. z siedzibą w Jasienicy wraz z przykładowymi umowami zawartymi z dostawcami owoców przez ww. spółki (po 10 umów każda) - w terminie do 30 lipca 2019 r.,
2. przedłożenie programu szkoleń oraz listy uczestników 4 szkoleń, o których mowa pkt. 2 Zobowiązania - w terminie do 10 stycznia 2020 r.,

3. przedłożenie listy dostawców Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach oraz spółek zależnych: Alpex sp. z o.o. z siedzibą w Łęczeszycach i Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw Polkon sp. z o.o. z siedzibą w Jasienicy, którzy skorzystali z Programu Finansowania Dostawców - w terminie do 30 lipca 2019 r.
4. przedłożenie wyników audytu płatności za skupione owoce wraz z zestawieniem płatności, w którym wskazane będą przypadki nieuregulowania należności, bądź przekroczenia terminu płatności przez Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych oraz spółki zależne: Alpex sp. z o.o. z siedzibą w Łęczeszycach i Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw Polkon sp. z o.o. z siedzibą w Jasienicy, wraz z dowodami dokonania zapłaty należności głównej wraz z odsetkami, zgodnie z pkt. 4 Zobowiązania - w terminie do 30 września 2019 r.

Uzasadnienie

W związku z sygnałami docierającymi do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: **Prezes UOKiK, Prezes Urzędu**) związanymi z działalnością Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych (dalej: **Przedsiębiorca, Döhler, Spółka**) w zakresie skupu owoców, w szczególności owoców miękkich oraz jabłek przemysłowych (dalej: owoce), w dniu 8 września 2017 r. - postanowieniem nr RBG - 53/2017 - wszczęto z urzędu postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy w związku z działaniami podmiotów zajmujących się skupem lub przetwarzaniem owoców, w szczególności jabłek, w zakresie skupu, dalszej odsprzedaży oraz przetwarzania jabłek mogło nastąpić naruszenie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

W toku postępowania wyjaśniającego Prezes UOKiK wezwał Döhler do złożenia wyjaśnień dotyczących działalności Spółki związanej ze skupem jabłek, w szczególności zachowania terminów płatności za skupione jabłka przemysłowe.

Pismem z dnia 29 marca 2018 roku (wpływ do Urzędu w dniu 3 kwietnia 2018 r.) Spółka odpowiedziała na wezwanie przedstawiając żądane dokumenty oraz przedkładając wyjaśnienia dotyczące skupu jabłek przemysłowych.

Postanowieniem nr RBG - 28/2018 z dnia 4 czerwca 2018 r. Prezes UOKiK wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wobec dostawców warzyw i owoców, w szczególności truskawki, porzeczki czarnej i czerwonej, borówki amerykańskiej, aronii i maliny, są stosowane praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową w rozumieniu przepisów wyżej powołanej ustawy, co uzasadniałoby wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

W toku postępowania przeprowadzono kontrolę spółki Döhler, podczas której pozyskano materiał dowodowy dotyczący współpracy Przedsiębiorcy z dostawcami owoców miękkich.

W dniu 10 sierpnia 2018 r. Prezes UOKiK wydał postanowienie nr RBG - 42/2018 o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową o sygn. RBG.440.4.2018.PS wobec Döhler. W toku postępowania Prezes UOKiK wezwał Przedsiębiorcę do przedłożenia umów oraz listy transakcji skupu owoców

przeprowadzonych z dostawcami owoców wymienionymi w sentencji decyzji oraz do ustosunkowania się do zarzutów.

Pismem z dnia 7 września 2018 r. Döhler ustosunkował się do zarzutów zawartych w postanowieniu nr RBG - 42/2018 oraz przedłożył żądane dokumenty. Pismo zawierało także wniosek Przedsiębiorcy o przyjęcie przez Prezesa Urzędu zobowiązania do zaniechania stosowanych wobec dostawców praktyk.

Z inicjatywy Döhler w dniu 18 października 2018 r. odbyło się spotkanie, w trakcie którego omówiono stanowiska Prezesa UOKiK oraz Strony postępowania w zakresie przedłożonego w piśmie z dnia 7 września 2018 r. zobowiązania. W efekcie pismem z dnia 23 października 2018 r. Döhler przedstawił kolejną propozycję zobowiązania do zaniechania praktyk i usunięcia skutków naruszeń. Pismem z dnia 21 grudnia 2018 r. Prezes UOKiK ustosunkował się do przedstawionych przez Spółkę propozycji.

Kolejne spotkanie w dniu 16 stycznia 2019 roku dotyczyło propozycji zobowiązania Spółki do zaniechania praktyk. Pismem z dnia 30 stycznia 2019 r. Döhler przedstawił kolejną propozycję zobowiązania. Wezwaniem z dnia 19 lutego 2019 r. Prezes UOKiK poprosił Przedsiębiorcę o przedłożenie dokumentów i złożenie wyjaśnień, a także przedstawił swoje stanowisko dotyczące propozycji zobowiązania Spółki. W odpowiedzi Döhler, pismem z dnia 11 marca 2019 r., ustosunkował się do wątpliwości Prezesa UOKiK i przedstawił zmodyfikowaną propozycję zobowiązania Spółki. Pismem z dnia 22 marca 2019 r. Prezes UOKiK ustosunkował się do przedstawionego zobowiązania. W odpowiedzi, pismem z dnia 3 kwietnia 2019 r. Döhler przedstawił ostateczny kształt zobowiązania.

Pismem z dnia 9 maja 2019 r. Prezes UOKiK poinformował Stronę o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym oraz wypowiedzenia się w tym zakresie. Döhler nie skorzystał z tego prawa.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Döhler sp. z o.o.

Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych jest przedsiębiorcą wpisanym do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIV Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000036027. Döhler sp. z o.o. jest częścią europejskiej grupy kapitałowej należącej do spółki Döhler Neuenkirchen GmbH (Niemcy), która jest jedynym udziałowcem Spółki. Spółka posiada także kontrolę nad Alpex sp. z o.o. z siedzibą w Łęczeszycach, która jest z kolei większościowym udziałowcem Zakładu Przetwórstwa Owoców i Warzyw „Polkon” sp. z o.o. z siedzibą w Jasienicy.

Przedmiotem przeważającej działalności Przedsiębiorcy, jak i jego spółek zależnych, jest produkcja koncentratu jabłkowego oraz przetwórstwo owoców miękkich. Grupa Döhler jest globalnym producentem i dostawcą składników naturalnych, systemów składników oraz zintegrowanych rozwiązań dla przemysłu spożywczego. Przedmiotem przeważającej działalności Grupy Döhler w Polsce oraz w Unii Europejskiej jest produkcja koncentratu

jabłkowego oraz soku NFC¹ z jabłek. Spółka nabywa owoce od dostawców, co potwierdziła, przedstawiając listę dostawców wraz z wielkością obrotów.

Wobec powyższego, Spółka spełnia przesłanki definicji nabywcy określone w art. 5 pkt 2 u.p.n.w.p.k., tj. przedsiębiorcy, który bezpośrednio lub pośrednio nabywa od dostawcy produkty rolne lub spożywcze w celu ich sprzedaży, odsprzedaży lub przetworzenia. Spółka osiągnęła w 2017 r. obrót w wysokości 651.639.073,30 zł.

*Dowód: załącznik nr 8 - zestawienie wysokości obrotów z dnia 7 września 2018 r. (k. 335).
Wydruk z KRS spółki Döhler Sp. z o.o. z 7 września 2018 r. (k. 163-167),
Rachunek zysków i strat Döhler sp. z o.o. za 2017 r. (k. 344).*

Dostawcy owoców

Zgodnie z listą stanowiącą załącznik do pisma Döhler z dnia 7 września 2018 r., przedsiębiorca ten skupował w 2017 r. owoce, w tym owoce miękkie oraz jabłka przemysłowe, od [***] dostawców. Wszyscy dostawcy wymienieni w sentencji niniejszej decyzji zawarli ze Stroną umowę, której przedmiotem była dostawa owoców. Dostawcy wymienieni w punkcie I.1 i I.2 sentencji decyzji zawarli umowę ramową kontraktacji, natomiast dostawcy wskazani w punkcie I.3 sentencji decyzji zawarli z Döhler umowy wieloletnie w sprawie kupna owoców w sezonach 2013-2017 r., umowy wieloletnie w sprawie kupna owoców w sezonach 2018-2023 r. oraz umowy na podstawie wzorca umownego umowy ramowej kontraktacji.

*Dowód: umowy ramowe kontraktacji zawarte z dostawcami wymienionymi w sentencji decyzji (k. 185-232),
Umowy wieloletnie w sprawie kupna owoców w sezonach 2013-2017 r. (k. 233-242, 268-282),
Umowy wieloletnie w sprawie kupna owoców w sezonach 2018-2023 r. (k. 243-267, 283-320).*

W okresie objętym niniejszym postępowaniem Spółka nabywała owoce na podstawie umów formułowanych według różnych wzorców umownych. Były to m.in.: wzorzec umowy ramowej kontraktacji, wzorzec umowy ramowej sprzedaży, wzorzec wieloletniej umowy kontraktacji porzeczek czarnej do tłoczenia, wzorzec wieloletniej umowy kontraktacji wiśni świeżej do tłoczenia, wzorzec umowy kontraktacji truskawki oraz wzorzec umowy kontraktacji truskawki świeżej do tłoczenia (FDA). Döhler nabywał również owoce na podstawie umów wieloletnich kupna owoców. Owoce skupowane były zarówno na podstawie umów zawieranych wyłącznie na jeden sezon, jak i umów wieloletnich.

*Dowód: Wzorzec umowy ramowej kontraktacji (k. 74-76),
Wzorzec umowy ramowej sprzedaży (k. 77-79),
Wzorzec wieloletniej umowy kontraktacji porzeczek czarnej do tłoczenia (k. 80-94),
Wzorzec wieloletniej umowy kontraktacji wiśni świeżej do tłoczenia (k. 95-114),
Wzorzec umowy kontraktacji truskawki (k. 115-119),
Wzorzec umowy kontraktacji truskawki świeżej do tłoczenia (FDA) (k. 120-139).*

Wskazani w sentencji decyzji dostawcy to podmioty wybrane przez Prezesa UOKiK spośród dostawców Döhler, których łączna wartość obrotów netto w roku 2017 w relacjach

---

¹ Not from concentrate (z ang. nie z koncentratu).

z Przedsiębiorcą kształtowała się na poziomie powyżej 50 tys. zł. Dostawcy wymienieni w sentencji decyzji to osoby fizyczne oraz jedna spółka prawa handlowego prowadzące działalność w zakresie produkcji rolnej, a także nabywania i dalszej odsprzedaży produktów rolnych i spożywczych.

Dowód: załącznik nr 8 - zestawienie wysokości obrotów z dnia 7 września 2018 r. (k. 335).

Dostawy owoców na podstawie umowy ramowej kontraktacji

Jak wskazano powyżej, dostarczanie owoców do Döhler odbywało się na podstawie umów zawieranych w oparciu o wzorce umowne przygotowywane przez Spółkę. Do umowy każdorazowo dołączana była specyfikacja jakościowa, która stanowiła podstawę oceny jakościowej surowca w zakresie stosowania odpowiednich środków ochrony roślin. W przypadku umowy ramowej kontraktacji zawarcie umowy odbywało się poprzez adhezyjne przystąpienie przez dostawcę do umowy. Ustaleniu podlegała wyłącznie ilość owoców (w tonach), która była przedmiotem umów szczegółowych.

Dowód: Wzorzec umowy ramowej kontraktacji (k. 74-76),

Poniżej przedstawiono podstawowe obowiązki dostawcy wynikające z umowy ramowej kontraktacji, której dotyczyły zarzuty wskazane w punktach I.1 i I.2. W ramach umowy ramowej kontraktacji określone były warunki, na jakich strony zawierały umowy szczegółowe na zakup owoców wymienionych w jej treści. W oparciu o umowę ramową zawierane były umowy wykonawcze, zwane także szczegółowymi, na podstawie których dochodziło do zbycia owoców przez dostawcę.

W ramowej umowie kontraktacji producent rolny (zwany „Producentem”) zobowiązywał się do dostarczenia owoców najlepszej jakości i w umówionej ilości. Cena towaru, stanowiącego przedmiot umowy, była ustalana przez strony w oparciu o następujące czynniki: wielkość podaży, warunki pogodowe, zachowania konkurencji, możliwość i warunki zbytu, ilość, jakość i skład dostarczonego towaru (§ 5). Termin płatności faktury za dostarczone owoce wynosił 90 dni (§ 6 ust. 2).

Towar nieodpowiadający warunkom ustalonym w umowie mógł być przyjęty przez Döhler, o ile uznawał wady za nieistotne i miał możliwość zagospodarowania towaru zgodnie z przeznaczeniem. Cena w takim przypadku była ustalana w chwili jego przyjęcia stosownie do zaistniałych wad (§ 4 ust. 5).

W razie niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Producenta, Döhler mógł naliczyć karę umowną w wysokości 1% ceny wskazanej na wystawionej fakturze. Uiszczanie kary umownej nie wyłączało możliwości dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych (§ 7 ust. 1). Powyższa kara nie była naliczana w przypadku wystąpienia siły wyższej.

Dowód: Wzorzec umowy ramowej kontraktacji (k. 74-76).

Opóźnienia w płatnościach

Przedsiębiorcy wymienieni w punkcie I.3 sentencji niniejszej decyzji dostarczali Stronie postępowania owoce. Zgodnie z umowami, termin płatności wynosił 14, 30 bądź 90 dni od otrzymania faktury w zależności od rodzaju umowy podpisanej przez dostawcę.

Dowód: umowy ramowe kontraktacji zawarte z dostawcami wymienionymi w sentencji decyzji (k. 185-232),

Umowy wieloletnie w sprawie kupna owoców w sezonach 2013-2017 r. (k. 233-242, 268-282),

Umowy wieloletnie w sprawie kupna owoców w sezonach 2018-2023 r. (k. 243-267, 283-320).

Przed wszczęciem postępowania (w toku postępowania wyjaśniającego) Strona wraz z pismem z dnia 29 marca 2018 r. przedłożyła listę transakcji, z której wynikało, że nie uiściła w terminie wynagrodzenia za owoce dostarczone przez dostawców wymienionych w pkt. 1.3 sentencji, co uprawdopodobniało, że Döhler stosuje praktykę polegającą na nieregulowaniu w terminie należności za nabyte owoce. W toku postępowania wezwano Spółkę do przedłożenia zaktualizowanej listy transakcji z podmiotami wymienionymi w sentencji postanowienia. Przedłożona lista oraz wyjaśnienia Spółki wskazywały na inny sposób obliczania początku biegu terminu płatności. Wobec złożenia przez Döhler zobowiązania do zaniechania zarzuczanych praktyk nie badano szczegółowo tej okoliczności, z uwagi na propozycję Spółki przeprowadzenia audytu wszystkich płatności i uregulowania ewentualnych należności wraz z odsetkami w przypadku stwierdzenia opóźnień.

Dowód: Lista transakcji dostaw owoców do Döhler wykonanych w 2017 r. (k. 16a-16t).

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Interes publiczny

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 67 ze zm., dalej: ustawa o przewadze kontraktowej lub u.p.n.w.p.k.), Prezes UOKiK podejmuje działania związane z przeciwdziałaniem praktykom nieuczciwie wykorzystującym przewagę kontraktową w celu ochrony interesu publicznego.

Interes publiczny dotyczy ogółu, nieokreślonej z góry liczby osób. Jego naruszenie zachodzi głównie wtedy, gdy działaniem danego przedsiębiorcy zagrożony jest interes ogólnospołeczny lub szerszy krąg uczestników rynku. Przy ocenie interesu publicznoprawnego należy mieć na względzie skutki, jakie dana praktyka wywołuje lub może wywołać na rynku. Interes publiczny ocenia się w każdej sprawie indywidualnie. Działanie w interesie publicznym oznacza więc działanie w interesie ogółu, nie zaś w interesie poszczególnych podmiotów np. poszczególnych przedsiębiorców². Interes publiczny, o którym mowa w ustawie o przewadze kontraktowej powinien być interpretowany w odniesieniu do *ratio legis* tej ustawy, którym jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju, jak również konkurencyjności przedsiębiorstw sektora produkcji rolnej i spożywczej.

Interes publiczny wyraża się w niniejszej sprawie przede wszystkim w skali stosowanych praktyk. Döhler jest znaczącym podmiotem na rynku skupu owoców. Niekorzystne skutki praktyk Strony dotyczą szerokiego kręgu podmiotów. Mają one wpływ na każdego dostawcę związanego umową z Przedsiębiorcą niezależnie od tego, czy jego sytuacja była badana w ramach niniejszego postępowania. Podmioty wymienione w sentencji niniejszej decyzji, w stosunku do których stosowana jest praktyka nieuczciwie wykorzystująca przewagę kontraktową ze strony Döhler, działają przede wszystkim w formie skupów owoców

² Wyrok SOKiK w Warszawie z dnia 30 grudnia 2014 r., sygn. akt XVII AmA 163/11, Legalis nr 1315682.

i posiadają swoich kontrahentów, od których nabywają owoce (przeciętnie ok. kilkudziesięciu). Nierealizowanie płatności przez Döhler znacząco bowiem utrudnia, a często uniemożliwia regulowanie należności przez dostawców względem swoich kontrahentów.

Powyższe prowadzi do wniosku, iż praktyka Strony może oddziaływać nawet na kilkaset podmiotów. Nie można zapominać również o fakcie, że wzór umowy kwestionowany przez Prezesa Urzędu stosowany jest w umowach zawieranych ze zdecydowaną większością dostawców Döhler i jej spółek zależnych: Alpex i Polkon. Brak wymienienia ich w ramach postępowania nie oznacza, że ww. praktyka w stosunku do nich nie zachodzi. Zmiana praktyki Strony odniesie zatem skutek nie tylko względem dostawców wymienionych w sentencji niniejszej decyzji, ale również względem wszystkich dostawców, zawierających umowy na podstawie kwestionowanego wzorca umownego.

Decyzja Prezesa UOKiK pełni również funkcję prewencyjną, wskazując podmiotom działającym na rynku, jakie zachowania są sprzeczne z ustawą o przewadze kontraktowej i nie powinny mieć miejsca. Niedostosowanie się pozostałych uczestników rynku naraża ich na zarzuty ze strony Prezesa UOKiK i nałożenie kary pieniężnej.

W związku z powyższym, z uwagi na ochronę interesu publicznego, o którym mowa w art. 1 u.p.n.w.p.k., konieczne było przeprowadzenie postępowania w sprawie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej.

Przesłanki stosowania ustawy

Niniejsze postępowanie zostało wszczęte postanowieniem Prezesa UOKiK nr RBG - 42/2018 z dnia 10 sierpnia 2018 r. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2203) **do postępowań wszczętych na podstawie ustawy zmienianej w art. 1 i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.** Ze względu na powyższe, niniejsze postępowanie prowadzone było w oparciu o stan prawny obowiązujący w dniu jego wszczęcia, tj. bez uwzględnienia późniejszych zmian, w tym ww. nowelizacji z dnia 4 października 2018 r.

Zgodnie z art. 2 u.p.n.w.p.k., w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ww. ustawy z dnia 4 października 2018 r., jej postanowienia stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych, zwanych dalej „umowami”, z wyłączeniem dostaw bezpośrednich w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia, zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami, jeżeli:

- 1) łączna wartość obrotów między nimi w roku wszczęcia postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową lub w którymkolwiek z 2 lat poprzedzających rok wszczęcia postępowania przekracza 50 000 zł oraz
- 2) obrót, o którym mowa w art. 33 ust. 1, nabywcy albo dostawcy, który stosował praktykę nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową, a w przypadku gdy należy on do grupy kapitałowej w rozumieniu art. 4 pkt 14 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, obrót tej grupy, w roku poprzedzającym rok wszczęcia postępowania, o którym mowa w pkt 1, przekracza 100 000 000 zł.

Pod pojęciem dostawcy należy rozumieć przedsiębiorcę, który wytwarza lub przetwarza produkty rolne lub spożywcze lub odpłatnie zbywa je nabywcy, natomiast pod pojęciem nabywcy przedsiębiorcę, który bezpośrednio lub pośrednio nabywa od dostawcy produkty rolne lub spożywcze w celu ich sprzedaży, odsprzedaży lub przetworzenia (art. 5 pkt 1 i 2 u.p.n.w.p.k.).

W zakresie pojęcia produktu rolnego lub spożywczego ustawodawca odsyła do definicji środka spożywczego w rozumieniu art. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm. - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463). Produktami rolnymi lub spożywczymi są jakiegokolwiek substancje lub produkty, przetworzone, częściowo przetworzone lub nieprzetworzone, przeznaczone do spożycia przez ludzi lub, których spożycia przez ludzi można się spodziewać. Środek spożywczy obejmuje napoje, gumę do żucia i wszelkie substancje, łącznie z wodą, świadomie dodane do żywności podczas jej wytwarzania, przygotowania lub obróbki. Definicja ta obejmuje także wodę zgodną z normami określonymi zgodnie z art. 6 dyrektywy 98/83/WE i bez uszczerbku dla wymogów dyrektyw 80/778/EWG i 98/83/WE. Jednocześnie wprowadzono katalog substancji oraz rzeczy, które nie są środkami spożywczymi, który dotyczy:

- a) pasz,
- b) zwierząt żywych, chyba że mają być one wprowadzone na rynek do spożycia przez ludzi,
- c) roślin przed dokonaniem zbiorów,
- d) produktów leczniczych w rozumieniu dyrektyw Rady 65/65/EWG i 92/73/EWG,
- e) kosmetyków w rozumieniu dyrektywy Rady 76/768/EWG,
- f) tytoniu i wyrobów tytoniowych w rozumieniu dyrektywy Rady 89/622/EWG,
- g) narkotyków lub substancji psychotropowych w rozumieniu Jedynej konwencji o środkach odurzających z 1961 r. oraz Konwencji o substancjach psychotropowych z 1971 r.,
- h) pozostałości i zanieczyszczeń.

Zgodnie z art. 6 ustawy, zakazane jest nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy. Pod pojęciem przewagi kontraktowej, zgodnie z art. 7 ust. 1 u.p.n.w.p.k. należy rozumieć:

- sytuację nabywcy względem dostawcy, w której dla dostawcy nie istnieją wystarczające i faktyczne możliwości zbycia produktów rolnych lub spożywczych do innych nabywców oraz występuje znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym na korzyść nabywcy, albo
- dostawcy względem nabywcy, w której dla nabywcy nie istnieją wystarczające i faktyczne możliwości nabycia produktów rolnych lub spożywczych od innych dostawców oraz występuje znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym na korzyść dostawcy.

Należy zaznaczyć, iż samo posiadanie przewagi kontraktowej nie jest zakazane. Zabronione jest jedynie jej nieuczciwe wykorzystywanie. O takim zaś można mówić wówczas, gdy jest ono sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi

drugiej strony albo taki interes narusza (art. 7 ust. 2 u.p.n.w.p.k.). W ustawie wskazano, iż nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej polega w szczególności na:

- 1) nieuzasadnionym rozwiązaniu umowy lub zagrożeniu jej rozwiązaniem;
- 2) przyznaniu wyłącznie jednej stronie uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia;
- 3) uzależnianiu zawarcia lub kontynuowania umowy od przyjęcia lub spełnienia przez jedną ze stron innego świadczenia, niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy;
- 4) nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone produkty rolne lub spożywcze.

Należy jednak zastrzec, iż jest to katalog otwarty, przykładowy, a form naruszeń można zidentyfikować znacznie więcej.

Produkt rolno-spożywczy

Zgodnie z art. 2 u.p.n.w.p.k., ustawę stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych. Jabłka przemysłowe oraz owoce miękkie, zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 3 u.p.n.w.p.k., mieszczą się w definicji produktu rolno-spożywczego, w związku z czym umowy nabycia ww. produktów podlegają przepisom ustawy.

Progi obrotowe

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystaniu przewagi kontraktowej w brzmieniu obowiązującym do dnia 10 grudnia 2018 r. znajduje zastosowanie w przypadku, kiedy przedsiębiorca naruszający ustawę osiągnął w roku poprzedzającym wszczęcie postępowania z zakresu przewagi kontraktowej, obrót w wysokości przekraczającej 100 milionów złotych. Z materiału dowodowego wynika, iż Döhler osiągnął w 2017 r. obrót w wysokości 651.639.073,30 zł.

Dowód: Rachunek zysków i strat Döhler sp. z o.o. za 2017 r. (k. 344).

Druga z przesłanek dotyczy obrotu osiągniętego przez Przedsiębiorcę z dostawcami. Obrót ten musi przekraczać kwotę 50 tysięcy złotych, w którymkolwiek z dwóch lat poprzedzających rok wszczęcia postępowania. W toku postępowania wykazano, iż Döhler osiągnął z każdym z 24 wskazanych w sentencji niniejszej decyzji dostawców, obrót netto przekraczający w 2017 r. kwotę 50 tysięcy złotych.

Dowód: załącznik nr 8 - zestawienie wysokości obrotów z dnia 7 września 2018 r. (k. 335).

Powyższe dane wskazują, iż zostały spełnione przesłanki dotyczące minimalnych obrotów, o których mowa była w art. 2 pkt 1 i 2 u.p.n.w.p.k. w wersji obowiązującej na dzień wszczęcia niniejszego postępowania.

Przewaga kontraktowa

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją, dokonaną 11 grudnia 2018 r., przewaga kontraktowa to sytuacja nabywcy względem dostawcy, w której dla dostawcy nie istnieją wystarczające i faktyczne możliwości zbycia produktów rolnych lub spożywczych do innych nabywców oraz występuje

znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym na korzyść nabywcy, albo sytuacja dostawcy względem nabywcy, w której dla nabywcy nie istnieją wystarczające i faktyczne możliwości nabycia produktów rolnych lub spożywczych od innych dostawców oraz występuje znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym na korzyść dostawcy.

Stosunek przewagi kontraktowej zachodzi przy spełnieniu dwóch przesłanek. Pierwsza z nich dotyczy znacznej dysproporcji w potencjale ekonomicznym na korzyść podmiotu podejrzanego o stosowanie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Druga z przesłanek odnosi się do braku wystarczających i faktycznych możliwości zbycia produktów rolno-spożywczych innym nabywcom.

W przedmiotowej sprawie z uwagi na wydawanie decyzji w trybie art. 27 ust. 1 u.p.n.w.p.k., Prezes Urzędu **uprawdopodobnia** istnienie stosunku przewagi kontraktowej Döhler względem dostawców.

W ocenie Prezesa UOKiK, pomiędzy Döhler a dostawcami wymienionymi w sentencji zachodzi znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym. Dostawcy Spółki są podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą o zdecydowanie mniejszej skali niż Döhler. Pozyskane w toku postępowania dane wskazują, że obrót Spółki osiągnęty w skali roku jest co najmniej kilkadziesiąt razy większy (Döhler osiągnął w 2017 r. obrót w wysokości 651.639.073,30 zł). Potencjał ekonomiczny Przedsiębiorcy jest zatem zdecydowanie większy niż jego dostawców.

Drugim z elementów definicji przewagi kontraktowej jest brak wystarczających i faktycznych możliwości zbycia produktów rolnych lub spożywczych do innych nabywców. W doktrynie wskazuje się, iż połączenie obu kategorii koniunkcją powoduje, że dla ustalenia, iż nie zachodzi stosunek przewagi kontraktowej konieczne jest ustalenie, iż słabsza strona umowy posiada zarówno wystarczające jak i faktyczne możliwości zbycia swoich produktów innemu nabywcy.³ Jeśli możliwości obrotu produktami są tylko hipotetyczne (choćby hipotetycznie wystarczające) albo faktyczne, ale niewystarczające, to przesłanka w postaci braku faktycznych i wystarczających możliwości zbycia produktów innym nabywcom jest spełniona. Możliwości faktyczne obrotu produktami to możliwości rzeczywiste, realnie istniejące, a nie jedynie hipotetyczne, potencjalne.

Wystąpienie faktycznych i wystarczających możliwości zbycia produktów należy oceniać, mając na względzie całokształt sytuacji dostawcy. W ocenie Prezesa UOKiK, zebrany materiał dowodowy uprawdopodobnia, że dostawcy jabłka przemysłowego oraz owoców miękkich do Döhler nie mieli w ocenianym okresie rzeczywistych i wystarczających możliwości przeniesienia całości dostaw realizowanych do Döhler do innego nabywcy. Wielu pozostałych działających na rynku nabywców jabłek i owoców miękkich również ustalało ceny w oparciu o niejasne kryteria i w niezasadniony sposób wydłużało terminy płatności (stosowało długie terminy umowne lub nie dotrzymywało terminów zapłaty)⁴. Sprawiało to, że wprawdzie istniała w przedmiotowym okresie możliwość wyboru innego nabywcy, jednakże nie była ona wystarczająca w rozumieniu u.p.n.w.p.k.

---

³ A. Piszcz, Komentarz do art. 7 [w:] M. Namysłowska, A. Piszcz (red.), Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Komentarz, Warszawa 2017.

⁴ Por. Raport z działań Prezesa UOKiK na rynku owoców - przewaga kontraktowa z dnia 11 grudnia 2018 r. (dostęp dnia 17 maja 2019 r.: https://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=15026)

W ocenie Prezesa UOKiK, powyższe okoliczności uprawdopodobniają, iż pomiędzy Döhler sp. z o.o. a dostawcami owoców wskazanymi w sentencji niniejszej decyzji, zachodzi stosunek przewagi kontraktowej, o którym mowa w art. 7 ust. 2 u.p.n.w.p.k.

Przesłanki wydania decyzji zobowiązującej z art. 27 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi

Zgodnie z art. 27 ust. 1 i 2 u.p.n.w.p.k., jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 11 ust. 1, lub będących podstawą wszczęcia postępowania - że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 6, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków, Prezes UOKiK może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

Istota decyzji zobowiązującej polega na zawarciu *quasi*-porozumienia pomiędzy Prezesem UOKiK a przedsiębiorcą⁵. W doktrynie podkreśla się, że decyzja zobowiązująca stanowi jeden z najbardziej skutecznych mechanizmów będących w dyspozycji Prezesa UOKiK, których celem jest doprowadzenie działań przedsiębiorców do stanu zgodności z prawem. Przyczyną wysokiej skuteczności procedury zobowiązującej jest przede wszystkim proporcjonalne rozłożenie obciążeń i korzyści po obu stronach tej relacji administracyjno-prawnej. Każda ze stron, tj. Prezes UOKiK, jak i przedsiębiorca wnosi swoisty „wkład” w doprowadzenie do stanu zgodności z prawem, poświęcając z reguły pewne wartości, a w zamian zyskując inne⁶.

Analiza przepisu art. 27 ust. 1 u.p.n.w.p.k. pozwala jednoznacznie stwierdzić, że Prezes UOKiK może wydać powyższą decyzję w sytuacji łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- uprawdopodobnienia w trakcie postępowania stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową;
- zobowiązania się przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków;
- uznania przez Prezesa UOKiK za celowe nałożenie obowiązku wykonania przedłożonego przez przedsiębiorcę zobowiązania.

Ad A. Uprawdopodobnienie nieuczciwego wykorzystania przewagi kontraktowej przez Przedsiębiorcę.

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi zakazuje w art. 6 u.p.n.w.p.k. nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy. Wykorzystywanie przewagi kontraktowej jest nieuczciwe, jeżeli jest

---

⁵ D. Miąsik (w:) T. Skoczny (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów Komentarz*, Warszawa 2009 r., s. 1048.

⁶ J. Sroczyński, *Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów: decyzja zobowiązująca (uwagi praktyczne oraz de lege ferenda)*, IKAR 1/2012, s.99

sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo narusza taki interes (art. 7 ust. 2 u.p.n.w.p.k.).

Pojęcie **dobrych obyczajów** jest klauzulą generalną, nieposiadającą definicji normatywnej. Jak wskazuje doktryna i orzecznictwo, klauzule generalne to przepisy prawne, w których nie są dokładnie sprecyzowane wszystkie elementy składające się na hipotezę czy dyspozycję normy prawnej, a ocena konkretnego stanu faktycznego zostaje przerzucona na organ stosujący prawo⁷. Istotą i funkcją klauzul generalnych w prawie cywilnym jest możliwość uwzględnienia w ocenie różnego rodzaju okoliczności faktycznych, które nie mogą - w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego - być według jakiegoś schematu mającego walor bezwzględny oceniane raz na zawsze i w sposób jednakowy⁸. Pojęcie dobrych obyczajów nie jest w prawie zdefiniowane, ale podobnie jak zasady współżycia społecznego, jest przedmiotem wielu orzeczeń sądowych oraz opracowań doktryny⁹. Wskazuje się w nich, że dobre obyczaje to zasady uczciwego postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etyczno-moralnym, a na ich treść składają się elementy etyczne i socjologiczne kształtowane przez oceny moralne i społeczne stanowiące uzupełnienie porządku prawnego.

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi jest nową regulacją, jednakże przedmiot ochrony można przyrównać do zakresu zastosowania ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 419 ze zm., dalej: u.z.n.k.). Oba akty koncentrują się na regulowaniu zachowań przedsiębiorców, które mogą w sposób negatywny oddziaływać na ich kontrahentów. W związku z tym w zakresie wykładni pojęcia dobrych obyczajów zasadnym jest odwoływanie się do dorobku wypracowanego na gruncie u.z.n.k..

Pojęcie dobrego obyczaju na gruncie u.p.n.w.p.k. nie zostało przez ustawodawcę zdefiniowane, w związku z czym określanie, czy badana praktyka nosi znamiona nieuczciwości wymaga ustalenia dobrego obyczaju w każdej konkretnej sprawie¹⁰. Ustawa o przewadze kontraktowej przyjmuje kryterium ekonomiczno-funkcjonalne „dobrych obyczajów”. Oznacza to, że rozstrzygając spór na tym tle należy uwzględniać wszystkie okoliczności faktyczne konkretnego przypadku, przede wszystkim gospodarcze oraz prawne. Nieodzowne jest zatem rozważenie i wyważenie interesów stron, a także interesu publicznego. W tym kontekście, nie bez znaczenia jest ocena, jakie skutki przyniesie w przyszłości potraktowanie pewnego obyczaju, który znalazł odbicie w zachowaniu jednej strony (stron), jako zgodnego z dobrymi obyczajami albo z nimi sprzecznego, co w konsekwencji przyczyni się do jego upowszechnienia, bądź też odwrotnie, do jego zwalczania¹¹.

⁷ A. Wolter, „Prawo cywilne. Zarys części ogólnej”, wyd. VIII, Warszawa 1986, str. 83.

⁸ Orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 1979 r., sygn. akt III CRN 59/79, niepubl.

⁹ Np. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 listopada 1991 r., sygn. akt I ACr 411/91, „Wokanda” 1992/4; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2003 r., sygn. akt II CKN 1097/00, Lex nr 78878; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2003 r., sygn. akt I CKN 473/01, Lex nr 80257; J. Szwaja [w:] „Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji - Komentarz”, Warszawa 2000, str. 122-133; R. Stefanicki, „Dobre obyczaje w prawie polskim”, „Przegląd Prawa Handlowego”, 2002/5.

¹⁰ A. Piszcz, op. Cit.

¹¹ wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 27 marca 1996, sygn. Akt XVII Amr 5/96, Legalis nr 42608.

Jak podkreśla się w orzecznictwie, dobre obyczaje to normy moralne i obyczajowe w stosunkach gospodarczych (tzw. uczciwość kupiecka), a więc reguły znajdujące się poza ramami systemu prawa. Wyrażają się pozaprawnymi normami postępowania, którymi powinni kierować się przedsiębiorcy. Ich treści nie da się określić wiążąco w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez ludzkie postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z tymi praktykami życia gospodarczego. Ocena określonego zachowania jako naruszającego dobre obyczaje pozostawiona jest orzecznictwu¹². Przy takim założeniu sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące niewiedzę, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji i wywołania błędnego przekonania dostawcy. Chodzi więc o działania potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające „*in minus*” od standardów postępowania.

Zagadnienia z zakresu ochrony podmiotów występujących w łańcuchu dostaw żywności były także przedmiotem rozważań instytucji europejskich, które wskazywały na zasady, którymi winni kierować się przedsiębiorcy w toku prowadzonej działalności. Wskazać w tym miejscu należy przede wszystkim na raport pt. „Poprawa wyników rynkowych: wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw”¹³ przygotowany przez Grupę Zadaniową ds. Rynków Rolnych, niezależną grupą ekspertów wysokiego szczebla powołaną przez Komisję Europejską, oraz dokumenty Komisji Europejskiej (dokument „Zielona księga w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw produktów spożywczych i niespożywczych między przedsiębiorstwami” z 31 stycznia 2013 r.) oraz Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności¹⁴ (dokument „Stosunki wertykalne w łańcuchu dostaw żywności. Zasady dobrej praktyki” z 29 listopada 2011 r.). Powyższe dokumenty stanowią dorobek instytucji europejskich w zakresie definiowania dobrych praktyk oraz dobrych obyczajów w odniesieniu do produkcji rolnej i spożywczej. Wymienione w nich zachowania zarówno pożądane jak i zakazane stanowią punkt wyjścia dla rozumienia pojęcia dobrych obyczajów.

Jedną z nieuczciwych praktyk wymienionych w dokumentach europejskich jest nieregulowanie należności w terminie. Została ona wprost zakazana w art. 3 ust. 1 pkt 1, przyjętej w dniu 17 kwietnia 2019 r. dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych (Dz. U. UE. L. z 2019 r. Nr 111, str. 59), która jest efektem wieloletnich prac instytucji europejskich opisanych w powyższych dokumentach.

Drugą z przesłanek pozwalających na ustalenie, że przewaga jest wykorzystywana w sposób nieuczciwy jest zagrożenie albo naruszenie istotnego interesu drugiej strony. Praktyka może zostać uznana za nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową w przypadku naruszenia, a nawet zagrożenia istotnego interesu słabszej strony stosunku prawnego. Zagrożenie powoduje, że naruszenie interesu nie musi wystąpić, a dojść może

---

¹² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 28 czerwca 2007, sygn. akt V ACa 371/07, LEX nr 519282.

¹³ Improving market outcomes - Enhancing the position of farmers in the supply chain, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/amtf-report-improving-markets-outcomes_en.pdf, dostęp: 1 kwietnia 2019 r.

¹⁴ A. Piszcz, Komentarz do art. 7 [w:] M. Namysłowska, A. Piszcz (red.), Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnym i spożywczymi. Komentarz. Warszawa 2017.

wyłącznie do potencjalnej możliwości naruszenia interesu dostawcy, które ostatecznie nie musi wystąpić¹⁵, przy czym zagrożenie to musi być realne¹⁶.

Uprawdopodobnienie bezprawności praktyki opisanej w pkt 1.1) sentencji decyzji (CENA)

Spółka we wzorcu umowy ramowej kontraktacji stosowała postanowienie wskazujące, iż cena towaru stanowiącego przedmiot umowy zostanie ustalona przez jej strony, w oparciu o następujące czynniki: wielkość podaży, warunki pogodowe, zachowania konkurencji, możliwość i warunki zbytu, ilość, jakość i skład dostarczanego towaru (§ 4 wzorca umowy). Wszyscy dostawcy wskazani w sentencji decyzji związani byli z Döhler umową zawartą na podstawie tego wzorca, w związku z czym uzasadnione jest stwierdzenie, iż Döhler stosował względem swoich dostawców praktykę polegającą na niejasnym sposobie ustalania ceny.

Do przedmiotowo istotnych elementów (*essentialia negotii*) umowy sprzedaży należą: określenie stron umowy, czyli kupującego i sprzedawcy; określenie rzeczy będącej przedmiotem sprzedaży oraz ustalenie ceny sprzedaży¹⁷. Mimo nazwania przez Döhler wzorca umownego stosowanego z dostawcami umową kontraktacji, w istocie obowiązki stron oraz przedmiot świadczenia sprowadzały się do przeniesienia własności określonej ilości owoców z dostawcy na Döhler, za co zobowiązuje się on zapłacić cenę. Wskazuje to, że jest to umowa nienazwana zawierająca elementy umowy sprzedaży oraz umowy kontraktacji.

Jednocześnie wskazać należy, iż w stosunku do dostawców będących producentami rolnymi zastosowanie znajdują przepisy ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych¹⁸. Przedsiębiorcy nabywając owoce od producenta, zobowiązani są do zawarcia umowy w formie pisemnej, elektronicznej lub dokumentowej. Jednym z elementów jaki powinien znaleźć się w umowie jest cena, po której dostawca zobowiązuje się sprzedać owoce (art. 38q ust. 1 u.o.n.r.r.). Regulacje te nie dotyczą dostawców niebędących jednocześnie producentami (np. skupy owoców, pośrednicy). Jednakże umowa, o której mowa, niezależnie od formy jej zawarcia (forma pisemna jest korzystna dla obu stron umowy ze względów dowodowych), powinna zawierać ustalenia co do ceny, tj. albo wskazanie jej nominalnej wysokości albo dokładne określenie sposobu jej wyliczenia.

Analiza umów uzyskanych w toku działań kontrolnych wskazała na problem braku określenia cen lub też niejasny sposób jej wyliczania. Przedsiębiorcy stosują w relacjach z dostawcami owoców opracowane przez siebie wzorce umowne. Na podstawie wzorca przygotowywane są umowy kontraktacji na jabłka przemysłowe oraz owoce miękkie. Ustalenie ceny należy do *essentialia negotii* tego rodzaju umowy. Prawo przewiduje możliwość wskazania w umowie sposobu ustalania ceny, w miejsce określenia jej w wartości nominalnej (art. 536 k.c.), jednakże zastosowanie zasad obliczania ceny musi pozwolić stronie na jej obliczenie.

¹⁵ Wyrok SA w Poznaniu z dnia 11 października 2005 r., sygn. akt I ACa 230/05, LEX nr 175164.

¹⁶ A. Piszcz, Komentarz do art. 7...

¹⁷ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 1025 ze zm., dalej: k.c.).

¹⁸ Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 945 ze zm., dalej: u.o.n.r.r.).

Kryteria ustalenia ceny określone we wzorcu umownym stosowanym przez Döhler są na tyle szerokie, że w istocie nie istnieje realny sposób jej obliczenia, ponieważ jest ona uzależniona od okoliczności, które nie dają się przewidzieć w chwili podpisywania umowy i nie są w wystarczającym zakresie mierzalne, nawet w chwili dostawy. Wielkość podaży, warunki pogodowe i zachowanie konkurencji to kryteria wskazywane w umowach jako podstawa obliczenia ceny. Tego typu postanowienia dają daleko posuniętą dowolność ustalenia ceny przez przedsiębiorcę silniejszego, ustalającego wzór umowy, bez jednoczesnej możliwości weryfikacji zastosowanych obliczeń przez drugą stronę. Producent owoców bądź pośrednik jest zatem zobowiązany dostarczyć owoce do przetwórcy, natomiast nie zna ceny ich sprzedaży i uzależniony jest w pełni od zdarzeń losowych, które mogą wystąpić na rynku.

W ocenie Prezesa UOKiK, dobrym obyczajem w stosunkach, które są przedmiotem postępowania, jest podanie kontrahentowi ceny bądź miarodajnego sposobu jej obliczenia. Cena jest jednym z głównych elementów umowy kontraktacji, podstawowym świadczeniem otrzymywanym przez dostawcę, w związku z czym dla zapewnienia równości stron umowy i tożsamego zakresu wiedzy dotyczącej realizacji umowy obie strony powinny posiadać informacje w zakresie warunków przedmiotowo istotnych. Dostawca decydując się na zawarcie umowy, gdzie wskazana jest ilość towaru, który jest on zobowiązany dostarczyć, powinien mieć możliwość kalkulacji ceny. Döhler podpisując umowę, zgodnie z którą cena za dostawę owoców zostaje ustalona dopiero w momencie dostawy, zapewnia sobie strumień dostaw owoców, jednocześnie zdecydowanie ograniczając ryzyko związane z wahaniami ich cen.

Zachowanie Spółki godzi także w interes dostawcy, ponieważ powinien on znać cenę, po której zobowiązuje się dostarczyć wyprodukowane przez siebie towary, w momencie podpisania umowy lub jak najszybciej po jej zawarciu. Opisane działania naruszają w sposób istotny interes ekonomiczny dostawcy, ponieważ niejasne kryteria ceny nie zabezpieczają go przez arbitralnymi działaniami Spółki, umożliwiając jej ustalenie cen na poziomie nieuzasadnionym panującymi warunkami rynkowymi. Wobec powyższego wskazanie w umowie ceny bądź ceny minimalnej, a przynajmniej kryteriów pozwalających na jej przybliżone ustalenie, jest w interesie dostawcy.

W ocenie Prezesa UOKiK, powyższe uprawdopodobnia, że praktyka Döhler sp. z o.o. polegająca na wskazaniu w ramowej umowie kontraktacji sposobu ustalenia ceny za skupowane owoce przy użyciu niejasnych kryteriów, uniemożliwiających dostawcy określenie jej wysokości jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi dostawcy, co powoduje, że praktyka może zostać uznana za nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową o której mowa art. 7 ust. 2 u.p.n.w.p.k.

Uprawdopodobnienie bezprawności praktyki opisanej w pkt 1.2. i 3. sentencji decyzji (TERMIN PŁATNOŚCI i OPÓŹNIENIA)

Zgodnie z § 6 ust. 2 wzorca umownego, termin płatności za dostarczone owoce wynosi 90 dni a należność za dostarczony towar Przedsiębiorca przekaże na konto dostawcy w ciągu 90 dni od daty podpisania faktury (w przypadku rolników ryczałtowych) albo od dnia jej dostarczenia przez podmiotu prowadzący działalność gospodarczą.

W ocenie Prezesa UOKiK, praktyka określona w art. 7 ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k., polegająca na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności może być rozumiana na dwa sposoby,

tj. jako zakreślanie niezgodnego z prawem, zbyt długiego terminu płatności lub jako niedotrzymywanie umówionego terminu płatności i popadanie przez silniejszą stronę w opóźnienie względem dostawcy bądź nabywcy. Obie praktyki zmierzają do nieuzasadnionego wydłużenia terminu (momentu) płatności dla dostawcy.

Döhler stosował we wszystkich umowach zawieranych z dostawcami wskazanymi w sentencji niniejszej decyzji 90 dniowy termin płatności. Ponadto w toku prowadzonego postępowania Prezes UOKiK uprawdopodobnił, iż Döhler stosował również wobec swoich dostawców praktykę polegającą na braku terminowych płatności za skupione owoce. W przedmiotowej sprawie mamy zatem do czynienia z obydwojema przypadkami praktyki, o której mowa w art. 7 ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k.

Z uwagi na podobny charakter obu praktyk wskazanych w zarzucie I.2 oraz I.3 celowe jest ich łączne uzasadnienie. Oba zachowania zmierzają bowiem do przesunięcia w czasie momentu, w którym dostawca otrzyma należne mu wynagrodzenie za dostarczone owoce.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 118 ze zm., dalej: ustawa o terminach zapłaty), wierzyciel może żądać odsetek ustawowych po upływie 30 dni, liczonych od dnia spełnienia swojego świadczenia i doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, potwierdzających dostawę towaru lub wykonanie usługi, do dnia zapłaty, ale nie dłużej niż do dnia wymagalności świadczenia pieniężnego. Termin zapłaty określony w umowie nie może jednak przekraczać 60 dni, liczonych od dnia doręczenia dłużnikowi faktury lub rachunku, potwierdzających dostawę towaru lub wykonanie usługi, chyba że strony w umowie wyraźnie ustalą inaczej i pod warunkiem że ustalenie to nie jest rażąco nieuczciwe wobec wierzyciela (art. 7 ust. 3 ustawy o terminach zapłaty).

Zapłata za dostarczony towar następuje w terminie 90 dni od dnia dostarczenia faktury. W ocenie Prezesa UOKiK, jest to niekorzystne dla dostawców i stosowanie tak długiego terminu płatności za dostarczone owoce nie znajduje uzasadnienia. Ustalenie w umowie terminu płatności na poziomie 90 dni jest terminem długim (dłuższym niż maksymalny w świetle ustawy o terminach zapłaty), biorąc pod uwagę konieczność zachowania płynności finansowej gospodarstwa rolnego, którego skala działalności jest często niewielka, zwłaszcza w porównaniu do Döhler. Opóźnienia w tak określonym terminie płatności ustalonym przez strony, abstrahując od legalności stosowanego terminu, należy również uznać za nieuczciwe w stosunku do dostawców.

Za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać, w ocenie Prezesa UOKiK, wydłużanie terminu płatności przez nabywcę towaru dysponującego silną pozycją i znaczną przewagą względem swoich dostawców. Podmioty, które dostarczają owoce do Döhler, zobowiązane są do dokonania płatności swoim dostawcom, którymi często są małe, rodzinne gospodarstwa rolne. Brak płatności ze strony Döhler powoduje, że mogą one nie posiadać wystarczających środków na dokonanie płatności swoim dostawcom, przez co skala stosowanej praktyki w łańcuchu dostaw przesuwana się niżej.

Dobry obyczaj w stosunkach między dostawcami a nabywcą produktów rolno-spożywczych to zakreślanie terminów płatności dostosowanych do charakteru zobowiązania i uwzględniający specyfikę produkcji rolnej oraz działalności dostawców i nabywców oraz zapłata za nabyte owoce w ustalonym terminie płatności.

Ogólna zasada dotycząca terminów płatności zawarta w kodeksie cywilnym wskazuje, iż świadczenia będące przedmiotem zobowiązań z umów wzajemnych powinny być spełnione jednocześnie, chyba że z umowy, z ustawy albo z orzeczenia sądu lub decyzji innego właściwego organu wynika, iż jedna ze stron obowiązana jest do wcześniejszego świadczenia (art. 488 § 1 k.c.). Strony mają zatem możliwość zmiany ogólnej zasady jednoczesnego spełnienia świadczenia poprzez określenie innego terminu spełnienia świadczenia.

Co do zasady, prawo przewiduje, że zapłata powinna następować wraz z dokonaniem dostawy (art. 488 § 1 k.c.). Strony mogą przewidzieć inne terminy płatności. Ustalony termin płatności powinien zostać ustalony pomiędzy stronami w taki sposób, aby uwzględniał interesy obu stron umowy. Zawarty we wzorcu umowy ramowej kontraktacji termin płatności w istocie uwzględniał wyłącznie interesy nabywcy. Ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych określa, iż standardowym terminem płatności jest termin 30 dni.

Zasada uczciwości kupieckiej oraz lojalności względem kontrahenta przewiduje, że strony umowy powinny wywiązywać się ze swoich zobowiązań terminowo i nie wykorzystywać trudnego położenia swojego kontrahenta. Opóźnienia w płatnościach względem dostawców niewątpliwie naruszają te zasady, ponieważ dostawca wywiązuje się ze swojego zobowiązania i dostarcza owoce w umówionym terminie, nie otrzymując należnego wynagrodzenia. Ma to miejsce zarówno ze względu na stosowanie wydłużonego (90 - dniowego) terminu zapłaty, jak i nieregulowanie należności w terminie. W ocenie Prezesa UOKiK, sprzeczne z dobrymi obyczajami jest zatem zarówno ukształtowanie terminu płatności na poziomie 90 dni, bez uwzględnienia specyfiki danego stosunku handlowego jak również nierealizowanie płatności w terminie wskazanym w umowie.

Drugą z przesłanek pozwalających na ustalenie, że przewaga jest wykorzystywana w sposób nieuczciwy jest zagrożenie albo naruszenie istotnego interesu drugiej strony. W związku z tym trudno wskazać rozwiązanie modelowe, a każdą sprawę należy rozpatrywać indywidualnie. Jak wskazuje się w judykaturze, interes przedsiębiorcy uzasadniający domaganie się ochrony [...] nie ma jednolitego charakteru¹⁹. Pojęcie "interes przedsiębiorcy" rozumieć należy szeroko jako określony, korzystnie z punktu widzenia przedsiębiorcy ukształtowany stan, bądź stan, który dopiero w przyszłości może stać się dla niego źródłem korzyści²⁰.

Praktyka może zostać uznana za nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową w przypadku naruszenia, a nawet zagrożenia istotnego interesu słabszej strony stosunku. Zagrożenie powoduje, że naruszenie interesu nie musi wystąpić, a dojść może wyłącznie do potencjalnej możliwości naruszenia interesu dostawcy, które ostatecznie nie musi wystąpić, przy czym zagrożenie to musi być realne.

Istotnym interesem dostawców jabłek przemysłowych jest otrzymywanie wynagrodzenia w terminie. Istotność tego interesu przejawia się w możliwości utraty płynności finansowej w przypadku braku płatności na czas. Przekraczanie terminów płatności zagraża istotnemu interesowi dostawcy, ponieważ może zachwiać prowadzoną przez niego działalnością. Brak środków w terminie może narazić dostawcę na szkody w postaci obowiązku zapłaty kar

---

¹⁹ Wyrok SN z dnia 14 października 2009 r., sygn. akt V CSK 102/09, LEX nr 558623.

²⁰ Uchwała SN z dnia 25 lutego 1995 r., sygn. akt III CZP 12/95, LEX nr 4177.

umownych względem jego kontrahentów czy też naliczeniem odsetek. Stosowanie 90-dniowego terminu jak również jednocześnie jego niedotrzymywanie może naruszać istotny interes dostawcy.

W ocenie Prezesa UOKiK, powyższe uprawdopodobnia, że praktyki Döhler polegające na stosowaniu zbyt długiego terminu płatności oraz nie regulowaniu w terminie zobowiązań za nabyte owoce, prowadzące w konsekwencji do nieuzasadnionego wydłużania terminów płatności jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi dostawcy, co powoduje, że praktyka może zostać uznana za nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową o której mowa art. 7 ust. 2 i art. 7 ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k.

Ad B. Złożenie zobowiązania przez przedsiębiorcę

Oprócz uprawdopodobnienia wyżej omówionych przesłanek, warunkiem pozwalającym na wydanie decyzji zobowiązującej przez Prezesa UOKiK, o której mowa w art. 27 ust. 1 u.p.n.w.p.k., jest zobowiązanie się przez przedsiębiorcę do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków.

Zobowiązanie może polegać na podjęciu działania bądź zaniechania, w zależności od tego, jaka postać zachowania przedsiębiorcy będzie niezbędna do wyeliminowania praktyk.

W przedmiotowej sprawie, przedsiębiorca już w piśmie z dnia 7 września 2018 r. (a więc na bardzo wczesnym etapie postępowania) wyraził wolę podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie skutków zakwestionowanych przez Prezesa UOKiK praktyk.

W związku z powyższym stwierdzić należy, iż przesłanka złożenia przez przedsiębiorcę zobowiązania w trybie art. 27 ust. 1 w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi została spełniona.

Ad C. Uznanie przez Prezesa UOKiK nałożenia obowiązku wykonania przedłożonych przez przedsiębiorcę zobowiązań za celowe.

Döhler sp. z o.o. z siedzibą w Koziętulach Nowych w odpowiedzi na postawione zarzuty przedstawił, a następnie doprecyzował zobowiązanie do zaprzestania stosowania praktyk wskazanych w postanowieniu nr RBG-42/2018. Treść zobowiązania jest jednoznaczna i precyzyjna oraz umożliwia skontrolowanie jego wykonania, a przedmiot zobowiązania pozostaje w bezpośrednim związku z zarzucanymi praktykami. Istotne znaczenie ma fakt, iż Spółka zadeklarowała zmiany w stosowanych praktykach z dostawcami owoców i modyfikację wzorca umownego już na początkowym etapie toczącego się postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.

Wskazać należy, iż wdrożenie zaproponowanych przez Przedsiębiorcę działań ma na celu zaniechanie zakwestionowanych praktyk w pełnym zakresie (zmianę ich w ten sposób, aby odpowiadały przepisom ustawy o przewadze kontraktowej. Realizacja zobowiązania pozwoli poprawić sytuację dostawców owoców w relacjach z Döhler sp. z o.o. Spółka zobowiązała się przede wszystkim do ujednoczenia nazewnictwa wzorców umownych poprzez wprowadzenie trzech wzorców umownych stosowanych z dostawcami.

Sytuacja dostawców owoców ulegnie poprawie z uwagi na wprowadzenie jasnych zasad ustalania ceny, w szczególności poprzez wskazanie ceny minimalnej przed rozpoczęciem sezonu dostaw. Dotychczas podpisanie umowy i prowadzenie produkcji powodowało

niepewność co do ceny, za jaką owoce zostaną zakupione. Zmiany w zakresie formułowania ceny usuwają, w miarę możliwości, tę niepewność, ponieważ wskazany będzie minimalny jej poziom. Informacja ta zostanie podana dostawcy przed rozpoczęciem zbiorów. Dostawca w przypadku uznania, że prognozowane ceny nie spełniają jego oczekiwań i produkcja owoców w tej cenie jest nieopłacalna, może poszukiwać zawczasu innych nabywców owoców.

Skróceniu ulegną także terminy płatności. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą będą otrzymywać należność za dostarczone owoce w terminie 60 dni od otrzymania przez Döhler prawidłowo wystawionej faktury VAT, natomiast rolnicy ryczałtowi otrzymają należność w terminie 30 dni od dostarczenia przez dostawcę przygotowanej przez Döhler i podpisanej przez Dostawcę faktury VAT RR.

Spółka zobowiązała się do przeprowadzenia audytu płatności wszystkich dostaw owoców wykonanych od 12 lipca 2017 r. do dnia wydania decyzji i sprawdzenia czy doszło do nieuregulowania należności bądź przekroczenia terminu płatności. Audyt przeprowadzi zewnętrzny podmiot. W przypadku ustalenia, że doszło do nieuregulowania należności lub przekroczenia terminu płatności Döhler zobowiązał się do zapłaty należności oraz ustawowych odsetek za opóźnienie.

Powyższe działania Döhler będą oddziaływać nie tylko na dostawców samej Spółki, ale także na dostawców spółek zależnych od Döhler, czyli Alpex sp. z o.o. z siedzibą w Łęczeszycach oraz Zakładu Przetwórstwa Owoców i Warzyw „Polkon” z siedzibą w Jasienicy. Obie spółki zajmują się skupem i przetwórstwem owoców, co spowoduje, że działania Prezesa UOKiK podjęte w związku prowadzeniem postępowania w sprawie Döhler sięgną szerokiego kręgu dostawców.

Dodatkowo, Döhler zobowiązał się do pokrycia kosztów prowadzenia rachunku bankowego, który dostawcy zobowiązani są posiadać w przypadku skorzystania z oferowanego przez Spółkę Programu Finansowania Dostawców, który pozwala dostawcom na otrzymanie środków należnych z tytułu dostawy przez nadejściem terminu płatności za opłatą w wysokości proporcjonalnej do okresu pozostającego do upływu terminu płatności. Program pozwala na uzyskanie przez dostawcę należności, na jaką opiewa wystawiona przez dostawcę faktura brutto, przed wskazanym na fakturze terminem płatności. Przystąpienie do Programu umożliwi zatem szybki dostęp do środków pieniężnych na warunkach oferowanych przez bank w ramach świadczonej usługi faktoringu. Usługa ta oferowana jest obecnie przez Döhler i cieszy się dużą popularnością wśród dostawców.

Program Finansowania Dostawców oferowany będzie każdemu nowemu dostawcy, który zdecyduje się na zawarcie umowy ze Spółką. Dodatkowo Döhler zorganizuje cztery spotkania, na których zaprezentuje dostawcom zasady działania oferowanego Programu Finansowania Dostawców w celu poszerzenia ich wiedzy w tym zakresie, oraz wyjaśni przedsiębiorcom, skupującym od producentów towary rolno-spożywcze, konieczność obowiązkowego terminowego regulowania płatności w celu eliminowania zatorów płatniczych.

Przyjęte zobowiązanie eliminuje praktyki kwestionowane przez Prezesa Urzędu w postanowieniu nr RBG 42/2018 z dnia 10 sierpnia 2018 r. o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. Zobowiązanie się Spółki do podjęcia opisanych powyżej działań znacząco poprawia sytuację dostawców, a także powoduje, że efekt postępowania rozciąga się nie tylko na wszystkich dostawców

dostarczających do Döhler sp. z o.o., ale także na dostawców Alpex sp. z o.o. oraz Zakładu Przetwórstwa Owoców i Warzyw „Polkon” sp. z o.o. Jednocześnie przyjęcie zobowiązania pozwoliło na skrócenie przebiegu postępowania dowodowego oraz osiągnięcie głównych celów decyzji zobowiązującej, a mianowicie szybkiego i efektywnego załatwienia sprawy dla dobra interesu publicznego.

W takim stanie faktycznym i prawnym - mając przede wszystkim na względzie złożoną przez Spółkę propozycję treści zobowiązania, a także fakt, iż miało to miejsce na bardzo wczesnym etapie postępowania właściwego oraz ścisłą współpracę z inicjatywy Przedsiębiorcy (prośba o zorganizowanie spotkania), jak również bieżącą i szybką komunikację z organem - Prezes UOKiK zdecydował się zaakceptować zobowiązanie przedsiębiorcy.

Termin realizacji zobowiązania dostosowany został do działań, do których zobowiązał się Przedsiębiorca. Działania wynikające ze zobowiązania będą realizowane przez Döhler w toku całego sezonu skupu i zakończą się w grudniu 2019 r. Ustalony model postępowania Döhler zobowiązał się stosować również w kolejnych latach.

Wobec powyższego, orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

Ad II. Obowiązek składania informacji o stopniu realizacji zobowiązania

Stosownie do art. 27 ust. 3 u.p.n.w.p.k. elementem obligatoryjnym decyzji zobowiązującej jest nałożenie przez Prezesa UOKiK obowiązku składania w terminie wyznaczonym przez Prezesa UOKiK informacji o stopniu realizacji zobowiązań, m. in. w formie sprawozdania z wykonania nałożonego zobowiązania.

Mając na uwadze powyższe, nakłada się na Spółkę obowiązek poinformowania Prezesa UOKiK o stopniu realizacji zobowiązania oraz przedłożenia dowodów potwierdzających jego wykonanie poprzez:

1. przedłożenie stosowanych wzorców umów skupu owoców stosowanych przez Przedsiębiorcę oraz jego spółki zależne wraz z 10 przykładowymi umowami zawartymi z dostawcami owoców przez Döhler sp. z o.o. oraz Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw „Polkon” sp. z o.o. - w terminie do 30 lipca 2019 r.,
2. przedłożenie programu szkoleń oraz listy uczestników 4 szkoleń, o których mowa w I. 2 sentencji decyzji - w terminie do 10 stycznia 2020 r.,
3. przedłożenie listy dostawców Döhler sp. z o.o. oraz Zakładu Przetwórstwa Owoców i Warzyw „Polkon” sp. z o.o., którzy skorzystali z Programu Finansowania Dostawców - w terminie do 30 lipca 2019 r.
4. przedłożenie wyników audytu płatności za skupione owoce wraz z zestawieniem płatności, w którym wskazano przypadki nieuregulowania należności, bądź przekroczenia terminu płatności przez Döhler sp. z o.o. lub Zakład Przetwórstwa Owoców i Warzyw „Polkon” sp. z o.o. wraz z dowodami ich spełnienia - w terminie do 30 września 2019 r.

W tym stanie rzeczy należało orzec jak w pkt. II sentencji decyzji.

Pouczenie

Na podstawie art. 29 u.p.n.w.p.k. w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 - Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm., dalej: k.p.c.) **od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie** do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **za pośrednictwem** Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy w terminie **miesiąca** od dnia jej doręczenia.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 785), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1.000 zł.

Zgodnie z art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Zgodnie z art. 105 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1 - § 4 Kodeksu postępowania cywilnego strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

*Z up. Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Piotr Adamczewski*

Otrzymują:

1. Döhler sp. z o.o.
reprezentowana przez:
[***]
2. a/a